

Folkliga toner på Riksspelmansvecka

Det är Riksspelmansvecka i Nyköping. Folkmusiken ljuder nästan överallt och nästan dagen lång. För de hitresta spelmännen kretsar en stor del av intresset kring Zorn-märkesuppspelningarna.

Omkring 120 folkmusiker kommer att spela upp för Zorn-märket i Nyköping under spelmansveckan.

Zorn-märket är utmärkelse för duktiga spelmän. Det delas ut för att stimulera spelmännen till att bevara en gammal svensk folkmusiktradition. Det ger också spelmannen möjlighet att avgöra var han står i förhållande till andra spelmän. Spelmännen spelar upp inför en jury.

–De får spela tre låtar, eller fyra om de hinner. De har en kvart, 20 minuter på sig, säger Gösta Sandström, som är en av ledamöterna i årets jury.

–Det största bekymret nu för tiden är att moderna stilar färgat folkmusiken, säger Gösta Sandström. Han är också bekymrad för att många gör folkmusiken för harmonisk, den är

egentligen rätt enkelt uppbyggd enligt honom.

De som spelar upp för Zorn-märket ska spela musik med svensk folkmusikalisk anknytning. Låtarna ska vara hänförliga till ett landskap eller dialekt.

Alla instrument

Nästan vilket instrument som helst går bra, man kan sjunga också. Utanför Rådhuset finner två säckpipablåsare varandra. De har aldrig setts förut. Den ena av dem, Göran, har varit inne för en stund sedan och spelat upp för juryn.

Nu står de plötsligt på torget och spelar ihop och får samtidigt en slant av förbipasserande. De blir snabbt bekanta och när de har spelat klart plitar Göran ner sitt namn och adress på baksidan av ett gammalt Konsum-kvitto och ger det till sin nyfunne vän.

Spelmansstämmor

Uppspelningarna äger rum i Gamla Rådhuset. Därinne strömmar folkmusiken ut från

Far och dotter, Ingvar och Birgitta Andersson, bjöd på gratiskonsert utanför spelstugan på Stora Torget.

rådhusalen. Vi får inte komma ändå dit in, själva uppspelningen är hemlig.

På onsdagen spelade Mumman Bjernulf från Rättvik upp för brons-märket. Hon har ti-

digare spelat upp och fått bronsdiplom.

–Jag var mer nervös förra

gången, säger hon. Den här gången gick det rätt bra. Jag var nervös första låten, men

en släppte det. Jag spelade tre polskor från Rättvik.

Mumman är med i Rättviks Spelmanslag. Fast just nu är hon i Uppsala och läser till sjuksköterska. Hon har kommit till Nyköping för uppspelningens skull, men hon har också släkt här som hon hälsar på några dagar.

Zorn-märket finns i olika valörer. Först brukar folkmusikern få ett brons-diplom. Ibland får de ett bronsmärke, som är andra "graden" av märke vid första uppspelningen. Nästa steg är silverdiplom, sedan silver-märke. Den som får silver-märke kan också titulera sig Riksspelman. Idag finns 275 riksspelmän i Sverige, utmärkelsen har tilldelats sammanlagt 400 spelmän sedan det instiftades på 1930-talet. Det är förhoppningen att riksspelmännen ska verka som inspiratorer och förebilder i sina hemtrakter.

Guldmedalj

Det allra finaste märket, Zorn-märket i guld, kan folkmusiker inte spela upp för. Det tilldelas honom eller henne för särskilt förtjänstfulla insatser inom folkmusiken, till exempel till en spelman som anses vara en stilbildare i ett område med en svag spelmanstradition.

Det delas ut i samband med riksspelmansveckan som hålls en gång om året. På söndag är det dags att dela ut det på årets Riksspelmansvecka. Enligt vad SN erfar ligger en spelman från länet bra till att få Zorn-märket i guld på årets Riksspelmansvecka.

CARSTEN LARSEN

Mumman Bjernulf har lärt sig spela folkmusik av Pål-Olle hemma i Rättvik. Nu är hon i Nyköping för att delta i Riksspelmansveckan.